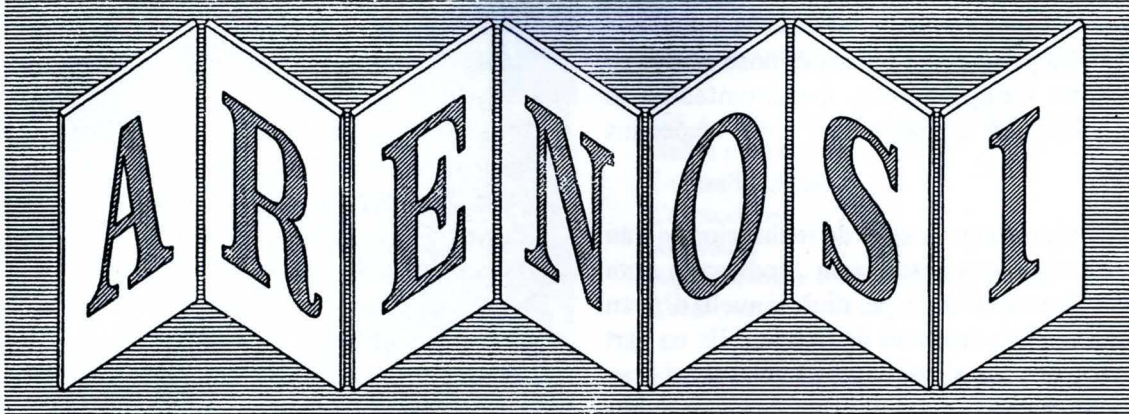

CONSELH GENERAU D'ARAN

Huelheton culturau d'Aran

AGENDA CULTURAU

Era Fondacion ECOMEDITERRANIA entath miei, era tèrra, era natura e era qualitat ambientau, presente era exposicion "ETHBÒSCPIRENENC: REFUGIDE VIDA". Aquesta serà ena Val d'Aran deth dia 28 de noveme enquiath 4 de deseme. La poiratz veir en Les es dies 28 e 29 e ena Escòla de Vielha es auti dies.

Era exposicion ei adreçada entà toti es publics mès sustot se preten que siguen es mainatges e es joeni de toti es pòbles dera Val d'Aran es què mès i poguen trabalhar sus era. Per aquest motiu Ecomediterrània premanís tot un seguit de materiau didactic qu'es Servicis de Cultura deth Conselh Generau d'Aran haràn arribar en totes es escòles entà que pogue èster emplegat pes alumnes e professors aranesi. Èm segurs qu'eth coneishement deth miei ei plan important entà respectà-lo e estimà-lo.

Toti aqueri que volgatz presentar es vòstes creacions literàries ena Vau. EDICION DETH PRÈMI MN. JUSÈP CONDÒ SAMBEAT organisa pes Servicis de Cultura deth Conselh Generau d'Aran, rebrematz sustot qu'eth tèrme de presentacion acabe eth 30 de noveme. Podetz presentà-vos en apartat de poèsia, novèlla e narracion cuerta. Se t'agrada escriuer e vòs contribuïr ar anautiment dera nòsta lengua, non ac dubtes escriu e participa.

impresi sense adreça

SOMARI

- **Documentacion der auviatge**
Père Còts e Casanha
- **Expo Cultura'94, era cita culturau dera Tardor.**
Manuela Ané
- **Balanç der ostiu en Musèu dera Val d'Aran.**
Isabèl Rufaste
- **Ben dit e ben escrit.**
Veronica Barès
- **Hons der Archiu Generau d'Aran**
Ma. Pau Gómez

Conselh de Redaccion

Isabèl Rufaste
Père Còts e Casanha
Maria Pau Gómez
Manuela Ané
Veronica Barès

Dessenh e Imprimaria

Joan Leja
Difusion:
Rosèr Faure

Depòsit Legau
L-516-1994

15-11-94/Num.: 5

DOCUMENTACION DER AUVIATGE

Era Direccion der Auviatge Culturau, pendent aguest darrèr mes e miei, a responut as inquietuds demostrades per part dera gent des nòsti pòbles en tèma dera recuperacion, documentacion e restauracion der auviatge des sòns respectius parçans.

Açò s'a concretat en ua sèrie de realisacions qu'an eth sòn origen ena visita dera Sindicatura deth Conselh Generau d'Aran pes diuèrsi nuclis d'Aran a començaments deth mes de Seteme. En ua part d'aguesti, es sòns alcaldes an demostrat un gran interès en mantienement des sues bastisses publicques; atau podem díder que'enes parçans de Vilac e Arró (lòcs visitadi pes servicis tecnicos deth Conselh Generau d'Aran) s'a dat ua responsa immediata as sues sollicituds.

Actuaments se realisen es projectes de rehabilitacion deth campanau dera glèisa de Sant Feliu (cronologia: segles XII-XIX) de Vilac e dera Mòla deth madeish pòble plaçada en arriu deth Salient, lòcs enes que s'efectuèc un extens reportatge fotografic e ua prenuda de donades sistematica entà arturar eth sòn procès de degradacion.

En nucli d'Arró era actuacion s'a canalizat enes lheuaments planimetrics (açò vò díder realisacion des plans damb es sòns corresponents lheuaments, vistes en verticau e es plantes, vistes en orizontau) dera glèisa de Sant Martin (cronologia: segles XII-XVIII), ja que jamès s'auien efectuat e ei un edifici fòrça interessant entà veir era evolucion des bastisses romaniques enes sues ampliacions deth segle XVIII. Açò s'a acompanyat d'un extens reportatge fotografic tà documentar er estat actuau d'aguesta bastissa e poder realisar eth posterior projecte de rehabilitacion. Era actuacion primordiau en aguesta bastissa religiosa ei era erradicacion des umetats ath sòn torn e en sòn interior, atau com era reparacion deth còr dera madeisha qu'a patit enes darrèri ans un fòrt procès de deteriorament en sòn solèr.

En aute orden de causes, era Direccion der Auviatge Culturau e deuant dera inquietud demostrada per part des membres dera Fondacion deth Musèu

Etnològic, visitèc eth Plan de Beret entà campar era trobalha hèta per part d'un des sòns membres, concrètament de Jèp Montoya Parra, secretàri dera madeisha. Aguesta se concrète en redescobrimet dera Pèira Hilhòla e des Camps de Tumuls (cronologia: Bronze Finau, prumèra edat deth Hèr), que ja sigueren catadi er an 1876 per Maurice Gordon e publicadi dus ans dempús. Aguesti importantíssims jaciments arqueologics, tornèren a èster publicadi en an 1976 per investigador francés Müller, mès arrés sabie era sua ubicacion corrècta, ja qu'en aguestes publicacions jamès gessie era referéncia topografica e planimetrica des madeishi.

Un viatge constatada era sua situacion laguens deth Plan de Beret, era Direccion der Auviatge Culturau deth Conselh Generau d'Aran a realizat eth lheuament topografic des madeishi. Aguest s'a concretat en trabalh de topografia d'ua extension de 10.000 m², en cas deth prumèr camp de Tumuls. Aguesta extension s'a trabalhat a escala 1:100 e s'an realizat es corbes de nivèu cada miei mètre.

Sus aguesta documentacion prèvia s'an plaçat damb era maxima exactitud es tumuls o cercles de pèires a on se depausauen es rèstès incineradi des nòsti dauantpassats laguens de petites dornes de ceramica (era cronologia d'aguesti enterraments pòt oscillar entre eth 900 a.C. e eth 300 a.C.). Laguens d'aguest prumèr Camp de Tùmuls, se destaque un d'eri qu'a apruprètz un diamètre de ueit mètres; aguest conjunt dilhèu arribarie as vint cercles de pèira, es quaus se sajarie de delimitar en ua actuacion posteriora.

EXPOCULTURA'94: ERA CITA CULTURAU DERA TARDOR

Pendent dètz dies, deth 7 enquiath 16 d'octobre, eth Moll dela Fusta de Barcelona se convertic en escenari entara mòstra dera vitalitat culturau de Catalonha.

Expocultura'94 non a estat sonqu'ua exhibicion senon qu'a volut aufrir un gran nombre d'espectacles e

activitats *Dançaires ath torn der Haro en "Moll de la Fusta de Barcelona"*

de participacion, des de mòstres d'artesanía e de gastronomia enquia concèrts de ròc, de musica tradicionau e folklòre, passant pes activitats en carrèr, cicles de conferéncias, cine, teatre...eca.

Es Conselhs, es entitats deth mon dera cultura, govèrns des comunautats autonòmes vesies, ajuntaments de Perpignan e Tolosa, miesis de comunicacion, universitats, departaments aumplien es estands que, a manèra de tendes orientaus se distribuïen, cau d'èder qu'un shinhau apilerades, per tot eth moll.

Eth Conselh Generau d'Aran siguec convidat a participà-i. Era sua participacion se concretèc en montatge d'un estand, eth num.23, a on s'expausaue materiau bibliografic en aranés, vidèus dera Val d'Aran que se podien visionar permanentment sus un aparelh de television, un seguit de panèus dedicadi ath trabalh deth Musèu dera Val d'Aran, er Archiu Istoric e eth departament d'Auviatge Arqueologic, e era Exposicion "Er armari des sies claus". Ua parelha de pipòts, vestidi ara manèra tradicionau, convidauen a entrà-i.

Eth dia 12 d'octobre entàs 16 ores dus autocars dera Val d'Aran amièren entà Expocultura es dançaires, musics e cantaires aranesi qu'aufriren un espectacle de lèu dues ores de durada en escenari deth recinte, basat ena crèma e quilha deth haro.

Un viatge mès Aran a metut de manifest era sua cultura, lengua e condicion de país.

BEN DIT E BEN ESCRIT!

Es Servicis Lingüistics deth Conselh Generau d'Aran son ara vòsta disposicion entà garantir ua qualitat des tèxtes oraus e escrits en aranés.

Vos podetz adreçar a nosati personaument, per telefon o ben per fax entà:

- Dubtes lingüistics
- Correccions
- Revirades
- Assessorament de materiau en aranés
- Corsi d'aranés.

Eth servici ei de franc.

ORARI: de deluns a diuendres de 8,00 a 15,00 ores
Telefon: 64 00 92
Fax: 64 17 69

**RESPECTEM ES NÒRMES!
SUENHEM ERA NÒSTA LENGUA.**

BALANÇ DER OSTIU EN MUSÈU DERA VAL D'ARAN

Èm ena tardor e ara ei eth moment de hèr un balanç de çò qu'a estat er ostiu en Musèu dera Val d'Aran.

Enguan, coma dejà sabetz, se celebrèren es dètz ans dera fondacion deth Musèu dera Val d'Aran eth dia 30 de junhèga ena glèisa de Sant Joan d'Arties (eth programa d'actes gessec en Arenosi de junh).

Er ostiu ei era epòca der an en qu'eth Musèu ei mès visitat, sustot pes toristes. Ena glèisa de Sant Joan d'Arties (equipament d'exposicions temporaus deth Musèu) s'an hèt dues exposicions: era promocionada peth Parc Nacionau d'Aigües Tortes deth 27 de junh ath 27 de junhèga e deth 16 d'agost ath 12 de seteme damb un totau de 2.384 visitants e era promocionada pera Fondacion "La Caixa", "Anem al bosc", deth 26 de junhèga ar 11 d'agost damb un totau de 2.101 visitants.

En aquerò que hè ara exposicion permanenta ena Tor deth Generau Martinhon, pendent es mesi de junhèga, agost e seteme a estat visitada per un totau de 7.944 persones. Ei a d'èder qu'aguest ostiu eth Musèu dera

Val d'Aran a agut un totau de 12.429 visitants entre es dus equipaments.

As darreries der ostiu e començament dera tardor ena sedença centrau deth Musèu (Vielha), s'impactic un cors de vidèu domestic "eth repòrter accidentau", promocionat pera Fondacion "La Caixa" e damb era collaboracion deth Conselh Generau d'Aran. Enguan s'a hèt era dusau edicion deth prumèr cors e demoram, qu'er an que ven, pogam hèr eth dusau cors entad aqueres personas qu'agen uns nivèus de coneishements deth mon deth vidèu mès nauti.

A compdar d'aguesta tardor eth Musèu dera Val d'Aran aurà es guies deth musèu en quate lengües: aranés, catalan, castelhan e francés, mès d'açò en parlaram mès endauant.

HONS DER ARCHIU GENERAU D'ARAN

Er Archiu Generau d'Aran presente ena revista arenosi era classificacion generica des diùersi hons qu'auem actuament depausats en supòrt pergamin e papèr.

DOCUMENTS EN PERGAMIN

8.Hons Institucionau

Indèx (1708) 36 s.XIV-XVII
Francesi 34 s.XVII

12.Hons Patrimoniaus

Hons Joan Chiquet (Vilamòs) 22 s.XVI-XVII
Hons casa Mossen Pèir (Les) 28 s.XVI-XVII

13.Hons Personaus

Hons Angel Paba 73s.XVI-XVII
Transcripcion
Hons Javier Tous 8 s.XVI

14.Colleccions

Hons Especiau Les (Les) 2 s.XVI Transcripcion
Hons Especiau Les (Vilac) 4 s.XVI-XVII
Transcripcion

DOCUMENTACION EN PAPÈR

2.Hons dera Administracion Locau

Hons Istorik der Ajuntament de Les s.XIX-XX
Inventari
Er Archiu Generau d'Aran a es inventaris des Archius Municipaus d'Aran hèts enes ans 1990-1991.

8.Hons Institucionau

Indèx (1708)
s.XVI-XVIII Listat
Conselh Generau s.XVI-XVIII en
procès de clasificacion
Hons Comerciaus e d'Empreses

Hons Istorik Centrau de Cledes s.XX

12.Hons Patrimoniaus

Hons Joan Chiquet (Vilamòs) s.XVI-XX
Classificat
Hons Casa Baile (Es Bòrdes) s.XIX-XX
Procès classificacion
Hons Família Saforcada (Arres) s.XVII-XX
Procès classificacion
Hons Casa Marzo s.XVIII-XX
Procès classificacion
Hons Casa Hilipa (Arró) s.XVI-XVIII
classificat
Hons Casa Borié (Arró) s.XVII-XX
classificat
Hons Casa Mossen Pèir (Les) s.XVI-XVIII
classificat
Hons Casa Barbèr (Garòs) s.XVI-XVIII
classificat

13.Hons Personaus

Hons Bernat Galceran s.XIX-XX
classificacion
Hons Sr. Farre s.XX.
Procès classificacion
Hons Carlos Llobet s.XVI-XVIII
Procès classificacion

14.Colleccions

Hons Especiau de Les (Les) s.XVI-XIX
Classificat transcripcion
Hons Especiau de Les (Vilac) s.XVI-XVIII
classificat transcripcion